GEMEENTE
GORINCHEM

Verzoek tot inlichtingen 2021 Z/21/711698 /D-753207

Formulier voor het beantwoorden om inlichtingen als bedoeld in artikel 51 van het **Reglement van Orde** voor de vergadering van de raad van de gemeente **Gorinchem**.

Het verzoek tot inlichtingen van de dames Molengraaf – Vullers, Dansen, van Maaren en de heer Tekir van de fracties CU-SGP, SP, Fractie Van Maaren & D66, inzake Participatietraject omtrent RES en Windmolens in Avelingen-Oost, d.d. 8 juni 2021

Overeenkomstig artikel 51 van het Reglement van Orde en artikel 160 lid 3 van de gemeentewet verzoeken de leden van de fracties ChristenUnie-SGP, SP, D66, en Fractie Van Maaren, de wethouder om inlichtingen te geven over het participatieproces Regionale Energie Strategie (RES).

In de raadsvergadering van 15 april is het raadsvoorstel RES 1.0 aangenomen. Daarbij is ook gesproken over de gevoerde participatie met inwoners. Daarin zouden ook de bedrijven zijn meegenomen die zijn gevestigd in Avelingen-Oost.

Ondertekende fracties hebben uit verschillende bronnen, o.a. bedrijven en lokale media, berichten ontvangen dat het participatietraject van de RES anders zou zijn verlopen dan door de wethouder is geschetst.

Vanuit de fracties komt dit formele verzoek om inlichtingen en informatie om schriftelijk een gedetailleerd beeld te krijgen van de stappen die zijn ondernomen in:

- het participatietraject voor de inwoners,
- maar ook de bedrijven over de zoeklocaties voor windmolens in Avelingen Oost en
- de zoeklocaties langs de A15

In deze beantwoording zien de fracties in ieder geval terug dat wordt ingegaan op de volgende punten:

1. Hoeveel bijeenkomsten/ webinars zijn er georganiseerd met inwoners in het algemeen en op of nabij de zoeklocaties in het bijzonder?
2. Wat is er gebeurd om zo breed mogelijk inwoners te betrekken?
3. Hoeveel bijeenkomsten/ webinars zijn er georganiseerd met bedrijven op en nabij de zoeklocaties?
4. Hoeveel reacties zijn er gekomen vanuit inwoners en bedrijven?
5. Wat is er met die reacties gebeurd, hoe zijn die verwerkt?
6. Kunt u voorbeelden geven van de communicatie vanuit de gemeente over de

Stadhuisplein 1
Postbus 108
4200AC Gorinchem
T 140183
F 0183-630540
E gemeente@gorinchem.nl
I www.gorinchem.nl
MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C016391

RES 1.0?

7. Zijn er gesprekken geweest met de bedrijven op Avelingen-Oost en langs de A15? Zo ja, met welke en wat was de teneur ervan?
8. Was voor het college duidelijk dat er weerstand vanuit een aantal bedrijven bestond tegen de komst van m.n. windmolens?
9. Is er door de gemeente gebruik gemaakt van een draaiboek vanuit het nationale programma RES?
10. Op welke manier is motie 118 van november 2020 om tot een zo breed mogelijk draagvlak te komen voor de RES in de praktijk uitgevoerd?

Antwoorden van burgemeester en wethouders d.d. 15-juni-2021:

Het college heeft uw verzoek aan wethouder Kraaijeveld om inlichtingen rondom de RES en participatie op 8 juni in goede orde ontvangen. Alvorens wij ingaan op de door u gestelde vragen, schetsen wij u kort de context van het doorlopen proces om te komen tot zoekgebieden voor windenergie. Dit omdat de participatie op de RES niet los gezien kan worden van het totstandkomingsproces van de zoekgebieden.

In 2019 heeft een breder initiatief met bedrijven en grondeigenaren geleid tot het gesprek over potentiële locaties voor windmolens in Gorcum. Diverse 'grootverbruikende' bedrijven gingen in gesprek met de gemeente over een zoektocht naar locaties voor windmolens, om zo hun bedrijfsvoering te kunnen verduurzamen. U bent hierover geïnformeerd per raadsinformatiebrief op 18 december 2019 (nummer Z/19/670394 D-673731). In het brede proces van de concept-RES, dat vrijwel parallel liep aan deze gesprekken, heeft dit alles geleid tot een uitwerking van onder meer twee zoekgebieden waar de betreffende bedrijven en grondeigenaren op of nabij gehuisvest zijn: Avelingen en A15-Oost. In dat bredere RES-proces om te komen tot zoekgebieden zijn ook impact op het stroomnet, nabijheid van potentiële afnemers en ligging langs infrastructuur betrokken.

Via een online-enquête, waarin de drie grootschalige energie-opwek scenario's uit de RES in participatie zijn gebracht door middel van een brede campagne, bleken de twee hierboven genoemde zoekgebieden onder de participanten een sterke voorkeur te krijgen. Dit alles is vervolgens uitgewerkt in een position paper dat juli/augustus 2020 met steun van een deel van de betrokken bedrijven is aangeboden aan Provinciale Staten van Zuid-Holland. Ten aanzien van Avelingen is verder nog van belang dat een verzoek bij het Rijk is ingediend om mee te draaien in een landelijke pilot ('Hernieuwbare Energie op Rijksgronden'). Hierbij was juist het initiatief vanuit bedrijven en hun betrokkenheid bij Avelingen wat het voor het Rijk aantrekkelijk maakte als pilot. In deze fase is in elk geval een deel van de bedrijven in de zoekgebieden periodiek betrokken in een bredere werkgroep Avelingen respectievelijk A15-Oost.

FSC www.fsc.org 2 MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C016391

Begin 2020 hebben wij, mede door de impact van corona, ervoor gekozen om het participatieproces meer digitaal in te richten. We organiseerden o.a. webinars over zonne-energie op bedrijfsdaken; een windwebinar gevolgd door een drietal dialoogtafels windenergie; webinars over aardgasvrije wijken, ook gevolgd door dialoogtafels. Voor het windwebinar zijn alle bedrijven in en nabij beide zoekgebieden per brief (post) geïnformeerd. Daarnaast heeft communicatie plaatsgevonden via de websites van beide RES-gemeenten, een advertentiecampagne in de regionale media, (gesponsorde) social media campagne en publicatie op IKG-website en in nieuwsbrieven van de IKG.

Eenzelfde communicatie- en participatie-aanpak is gehanteerd voor de overige RES-domeinen. Steeds is bij de participatie door de gemeente gesteld dat wij mede op basis van initiatieven van een aantal bedrijven voornemens waren zoekgebieden aan te wijzen, dat daarin formeel geen nieuwe windmolens zijn toegestaan binnen vigerend provinciaal beleid en dat veel zaken nog nader dienden te worden onderzocht. Ook is gemarkeerd dat het laatste woord uiteindelijk aan de politiek is en dat wij werken vanuit een door de raad vastgesteld RES 1.0-kader inclusief zoekgebieden.

Hieronder gaan wij puntsgewijs in op de beantwoording, waarbij de vragen gemakshalve genummerd zijn.

1. *Hoeveel bijeenkomsten/ webinars zijn er georganiseerd met inwoners in het algemeen en op of nabij de zoeklocaties in het bijzonder?*

Gezien de fase van het RES-proces heeft communicatie en participatie in eerste instantie vanaf begin 2019 plaatsgevonden vanuit het brede RES-kader. Daarna zijn we meer gaan toespitsen op participatie vanuit de domeinen, onder andere vanuit het domein windenergie.

Communicatie en participatiemomenten algemeen RES-breed vanaf 2019:

- Kick off met bestuurders en ambtenaren
- Een brede startbijeenkomst
- Twee werkateliers
- Enkele ontwerpbijeenkomsten
- Drie ronde tafelgesprekken
- Twee expertbijeenkomsten
- Stakeholdersbijeenkomst
- Enquête circa 850 respondenten
- Interviews met een aantal bedrijven

FSC www.fsc.org 3 MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C016391

Communicatie en participatiemomenten per domein:

- Energie besparen: diverse bijeenkomsten over o.a. isolatie, zonnepanelen en wijkgerichte acties.
- Zon: twee zonateliers georganiseerd voor bedrijven en agrariërs uit de RES-regio. Dit wordt opgevolgd door nieuwe bijeenkomsten, samen met onder andere IKG en de provincie Zuid-Holland.
- Warmte: in het kader van de transitievisie warmte, zijn twee online informatieavonden georganiseerd en dialoogtafels waarin alle ruimte was voor gesprek.
- Windenergie: naast regulier werkgroepoverleg met initiatiefnemende bedrijven en grondeigenaren (voor Avelingen daarmee ook met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer), is vanaf 2021 naast reguliere communicatie gestart met communicatie naar de omgeving door middel van een brede informatieve bijeenkomst (webinar), gevolgd door drie dialoogtafels waar alle ruimte was voor gesprek.
- Innovatie: raadsinformatie avond over diverse innovatieve technieken en werkgroep waterstof.

2. Wat is er gebeurd om zo breed mogelijk inwoners te betrekken?

Het RES-proces wordt aangestuurd vanuit een bredere bestuurlijke coördinatiegroep. In deze coördinatiegroep zijn diverse organisaties betrokken, zoals een ondernemersvereniging en woningcorporaties. Deze organisaties vertegenwoordigen hun achterban en betrekken die periodiek op een voor hen geëigende wijze.

Activiteiten om de omgeving zo breed mogelijk te betrekken:

- Informatie op beide gemeentelijke websites, inclusief Infoweb van beide gemeenten
- Uitnodigingsemail naar college en raad; griffie; statengriffie; bestuurlijke coördinatiegroep RES, projectgroep RES, projectgroep Avelingen, stuurgroep Avelingen, projectgroep A15-Oost, buurgemeenten (bestuurlijk en ambtelijk), buur RES-regio's bestuurlijk en ambtelijk (Drechtsteden, West Betuwe, Hardinxveld, Altena)
- Uitnodigingsemail naar wijkcoördinatoren, dorpsraden Molenlanden, respondenten van de enquête, stakeholders van eerdere bijeenkomsten (bouwstenen en concept-RES periode), achterban IKG, nieuwsbrief economische zaken Molenlanden en energie coöperaties uit de hele RES regio.
- Publicaties op de gemeentepagina's Stad Gorinchem en Het Kontakt
- Publicaties op de websites van het Regionaal Energieloket, Het Nieuwe Wonen, Samen Gorinchem en IKG

FSC www.fsc.org 4 MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C016391

- Interviews & persgesprekken wethouders met AD, Het Kontakt, Stad Gorinchem en Gorinchem in Business en een gezamenlijk interview op radio Altena.
- Brief (post) naar alle bedrijven in en nabij beide zoekgebieden
- (Gesponsorde) social media campagnes (Facebook & Linkedin)
- Statistieken Social media FaceBook en LinkedIn voor Windenergie en Aardgasvrij:
  - Totaal bereikte mensen via organische Facebookberichten: ca. 8000 (8.004 mensen) – 4 berichten
  - Totaal bereikte mensen via gesponsorde Facebookberichten: ca. 21000 (21.317 mensen) – 2 berichten
  - Totaal bereikte mensen via organische LinkedInberichten: ca. 7000 (7.227 mensen) – 6 berichten
- Advertentiecampagnes in samenwerking met RES Drechtsteden in huis aan huis bladen over regiogrenzen heen; Kontakt Alblasserwaard; Klaroen; Kontakt Altena; Altena Nieuws; Stad Gorinchem; Kompas Hardinxveld.

3. *Hoeveel bijeenkomsten/ webinars zijn er georganiseerd met bedrijven op en nabij de zoeklocaties?*

Zoals aangegeven is het overleg over windenergie in eerste instantie gestart met een aantal bedrijven, later vervolgd door regulier overleg met meerdere partijen. Vanaf het moment dat is overgegaan naar de volgende fase van het RES-proces is besloten om op te schalen en om meer bedrijven en de omgeving te gaan betrekken. De bedrijven nabij de zoeklocaties Avelingen en A15-Oost zijn specifiek, per brief (post), uitgenodigd voor het windwebinar; waarin de drie winddialoogtafels zijn aangekondigd.
Ook zijn de initiatiefnemende bedrijven in het zoekgebied zomer 2020 benaderd voor het position paper wind, dat door een deel van die bedrijven mede is ondersteund. Daarnaast zijn er op verzoek van diverse bedrijven afzonderlijke gesprekken geweest.

4. *Hoeveel reacties zijn er gekomen vanuit inwoners en bedrijven?*

- Tien schriftelijke vragen van inwoners
- Drie verzoeken tot gesprek van bedrijven

5. *Wat is er met die reacties gebeurd, hoe zijn die verwerkt?*

Tijdens en na het webinar en de dialoogtafels zijn door inwoners en aanwezige ondernemers diverse vragen gesteld over effecten, meningen geventileerd (zowel voor als tegen) maar ook vragen gesteld over kansen van windmolens of technische oplossingen rond bepaalde zorgen. Wij hebben de aanwezigen meegenomen in het doorlopen proces en de status van een zoekgebied. Juist een zoekgebied heeft het in zich dat veel zaken nader moeten worden uitgezocht om te komen tot de vraag of er überhaupt windmolens mogelijk en wenselijk zijn. Te

FSC www.fsc.org 5 MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C016391

denken valt aan geluid/gezondheid, slagschaduw, natuurwaarden, vogeltrek en impact op scheeps- en defensieradar.

6. *Kunt u voorbeelden geven van de communicatie vanuit de gemeente over de RES 1.0?*

Voor alle RES-communicatie en -participatie hebben we ons ten doel gesteld om de omgeving zo intensief en tijdig mogelijk te betrekken. We hebben een communicatiemix gehanteerd door zowel offline, online, interactief, direct en indirect (via deelnemende partijen) te communiceren.

Voorbeelden:

- Publicaties gemeentepagina's (energiebesparing, zon, wind, warmte, innovatie)
- Social media posts
- Advertenties in huis aan huisbladen
- Communicatie via websites gemeenten
- Online bijeenkomsten voor verschillende domeinen binnen RES 1.0
- Zie verder ook hierboven bij punt 2

7. *Zijn er gesprekken geweest met de bedrijven op Avelingen-Oost en langs de A15? Zo ja, met welke en wat was de teneur ervan?*

Vanaf 2019 zijn er verkennende gesprekken geweest over verduurzaming met onder meer energie intensieve bedrijven. Waarbij later in het traject wind is besproken, inclusief kansen voor financiële participatie en productie van waterstof. In de wetenschap dat de provincie nog duidelijkheid diende te verschaffen over het al dan niet toestaan van nieuwe windmolen-initiatieven, zagen wij daar de wil en bereidheid van diverse bedrijven om met duurzame energie-opwek aan de slag te gaan. Dat heeft er mede toe geleid om onderdeel uit te maken van de landelijke pilot Hernieuwbare Energie op Rijksgronden.

In eerste instantie is overleg over windenergie dus gestart met een aantal bedrijven grondeigenaren en bedrijven rond Avelingen en A15-Oost, meer concreet: Damen Shipyards, Vreugdenhil Dairy Foods, Corbion, HTS group, Mercon Steel Structures en Merford. Dit overleg is voortgezet in de vorm van regulier overleg. Gezien het belang om de omgeving intensiever te gaan betrekken, in aanloop naar een mogelijk volgende fase van de RES, zijn alle bedrijven op en nabij Avelingen en A15-Oost aangeschreven voor het windwebinar en dialoogtafels.

8. *Was voor het college duidelijk dat er weerstand vanuit een aantal bedrijven bestond tegen de komst van m.n. windmolens?*

Ja. Overal waar een voornemen is rond windmolens neemt dynamiek in het maatschappelijk debat toe. Dat was ook in Gorcum de verwachting. Daarom hebben wij in de voorfase van de RES open en transparant gecommuniceerd over de voor- en nadelen van windenergie. Ook is daarbij door de gemeente steeds gesteld dat wij mede op basis van de initiatieven van een

FSC www.fsc.org 6 MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C016391

aantal bedrijven en grondeigenaren voornemens waren zoekgebieden aan te wijzen, dat daarin formeel geen nieuwe windmolens zijn toegestaan binnen vigerend provinciaal beleid en dat veel zaken nog nader dienden te worden onderzocht. De gemeente was overigens vooraf niet op hoogte van het inspreken door Damen bij Provinciale Staten op 14 mei met een kennelijke standpuntwijziging. Eerder steunde Damen het position paper en was het mede aanjager van het windmolen initiatief bij Avelingen in Gorcum.

9. *Is er door de gemeente gebruik gemaakt van een draaiboek vanuit het nationale programma RES?*

Ja. Daar waar mogelijk hebben wij gebruik gemaakt van de handreikingen en workshops van het Nationaal Programma RES (NP RES). Andersom hebben wij via de regionale NP RES-accounthouder ook feedback gegeven over het doorlopen proces.

10. *Op welke manier is motie 118 van november 2020 om tot een zo breed mogelijk draagvlak te komen voor de RES in de praktijk uitgevoerd?*

Allereerst door lokaal en regionaal zo breed en laagdrempelig mogelijk te communiceren over waar we staan in het RES-proces, welke stappen er nog moeten worden genomen en wie uiteindelijk besluiten neemt: de politiek (gemeenteraden, Provinciale Staten en verenigde vergadering van het waterschap).

Wij hebben het afgelopen jaar diverse communicatie en -participatie activiteiten georganiseerd. Ook over de potentie van innovatie of zon op grote bedrijfsdaken. Steeds is daarbij de boodschap opgebouwd langs de vijf RES- domeinen . In de volgorde: beginnen met besparen, zoveel mogelijk (rest)warmte benutten, innovaties bezien op concrete toepasbaarheid, maximaal inzetten op zon op bedrijfsdaken en tot slot kijken naar (on)mogelijkheden voor windenergie.

Waar het gaat om de ruimtelijke impact is in de RES 1.0 op pagina 8 een expliciet voorbehoud opgenomen dat vanuit de Provincie gezien vooralsnog geen ruimte is voor nieuwe grootschalige zon of windenergie opwek op land.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

FSC www.fsc.org MIX 7 Papier van verantwoorde herkomst FSC® C016391